

Käesoleva trükise väljaandmist toetab Euroopa Liit Eesti Mesindusprogrammi raames

MESINDUSE INFOLEHT nr. 1 (39) Veebruar 2007

Esimehe veerg

Läks aega mis läks, aga poolest jaanuarist jõudis talv lume ja pakasega Eestimaale. Teise dekaadi lõpus peeti Otepääl kenasti ära rahvusvahelised suusavõistlused, kuigi vaid mõni päev varem olid suusarajad lausa lumeta. Saarte elanikke üllatati lumemöllu ja kolmandik meetrit paksu lumevaibaga. Jaanuari viimasel nädalal vintsutati Hiiuimaad sellise lumetormiga, mis võttis mitmeks päevaks elektri paljudest kodudest. Oodatud talv tuli ootamatu ägedusega.

Mesnikele ja ka mesilastele peaks talve saabumine meeldima. Loodus kinnitab kalendri seisu – pikalt vindunud sügis on viimaks seljataga. Aga kevadeni tuleb veel mõnevõrra oodata. Loodetavasti veenab veebruari keskpaiga pakane ka mesilasi, et nad veel mõnda aega kannatlikult ja säästlikult kevade tulekut ootaksid. Veel kuu või enamgi võiks mesilaspere puhastuslennuga ja ema munemise alustamisega oodata.

Mesnikele annab talv aega hinge tõmmata. Jõuab möödunud aastat tagantjärele üle mõelda, jõuab ka uue 2007. mesindusaasta plaane pidada. Tehakse tulude-kulude võrdlust, kirjutatakse kokku tuludeklaratsioone ja muid tarvilikke pabereid ning aruandeid. Ning aeg-ajalt saadakse mesinduspäevadel kokku. Ikka selleks, et koos teiste mesinike ja asjatundjatega mesindusala tarkuste, nippide, vigade ja kogemuste üle arutleda.

Paljudele teeb muret see, et mee müük edeneb visalt. Ühelt poolt andis 2006. aasta Eestis rekordilise meesaagi. Teisalt võiks meie tarbija süüa praegusest hulga rohkem mett. EML poolt algatatud ja EL ning Eesti valitsuse poolt rahaliselt toetatav mett propageeriv programm peaks lähiaastatel suurendama tarbijate teadmisi ja huvi meie mee vastu. Kuid toetust meeturu edendamiseks annavad Euroopa Liit ja Eesti riik vaid siis, kui ka mesinikud omalt poolt ligi kolmandiku programmi kuludest katavad.

EML kutsus mesinikke üles tasuma EML põhiliikmemaksu kõrval meeturu edendusprogrammi toetuseks lisa-liikmemaksu 10 krooni mesilaspere kohta. Enamik praeguseks EML 2007. a. liikmemaksu tasunud mesinikke on programmi toetamiseks ära maksnud ka selle liikmemaksu lisa. Suur tänu neile! Selle tulemusena on mee propageerimine ja mee tarbimise õhutamine Eestis programmi kaudu hoogu saamas. Ootame ka teiste mesinike osalemist meie kõigi ühise meeturu arendamises.

Märtsikuu lõpupäeval toimub Tallinnas EML kevadkoosolek. Nagu tavaliselt, on päevakavas lisaks mesindusalasele loengule ka EML aruande-valimiskoosolek. EML juhatuse poolt viimastel aastatel tehtu põhiosa on seotud Eesti 3-aastase mesindusprogrammiga, mis algas 2004. a. septembrist. Selle toel on korraldatud kuni 60 – 70 piirkondlikku ja vabariiklikku mesinduspäeva, -õppust või loengut aastas. Lisaks mitmesuguste teabematerjalide trükkimine ja levitamine, mesilashaiguste seire ja mesinike nõustamine, mee kvaliteediuringud jne.

EML kevadkoosolekul arutatakse nii Eesti mesinduse arendamisel tehtut kui ka seda, mida edasi teha. Sel kevadel tuleb koostada Eesti mesindusprogrammi uus tegevuskava järgnevas 3 aasta perioodiks alates 2007. a. septembrist. Üheks eesmärgiks peaks olema piirkondlike mesindusseltside tegevuse elavdamine – see annab kohalikele mesinikele otsesest kasu. Lisaks mesindusalaste trükiste ja teabelehtede koostamine ja levitamine, varroatoosi ja teiste mesilashaiguste tõrjel mesinike abistamine, mee kvaliteedi jälgimine, mesilaste tõuparandustöö edendamine jne.

Küllap mesinikud ise teavad ja tunnevad kõige paremini, kus Eesti mesinduses king pigistab. Kõigi mesinike ja mesindusseltside ettepanekud Eesti mesindusprogrammi sisu ja tegevuste kavandamiseks on teretulnud. Kõige parem on selleks ettepanekuid teha EML kevadkoosolekul. Samas valitakse ka uus EML juhatuse koosseis, kes järgneva kahe aasta jooksul otsustatud tegevusplaane ellu viib. Kõik, kes tahavad nii mesindusprogrammi tegevuskava arutelus kui EML juhatuse valimises osalised olla, on teretulnud.

Päike käib iga päevaga üha kõrgemalt, räästad kipuvad tilkuma ja kevad läheneb. See on märgiks, et varsti algab mesinikele uus töörohke hooaeg. Ilusat kevade ootust mesinikele ja mesilastele.

*Aleksander Kilik,
EML juhatuse esimees*

Mesilashaiguste seire aitab ohtu ennetada

Eesti mesindusprogrammi ühe tegevusliinina on tehtud ohtlike mesilashaiguste seireks uuringuid, et hinnata nende leviku määra Eesti mesilates ja välja selgitada võimalikud riskipiirkonnad. See võimaldab kavandada vajalikke tõrje meetmeid ja välja arendada selleks tarvilikku organisatsioonilist ning seadusandlikku taustajõudu.

Kogenud mesinik oskab enamasti tähele panna tundemärke, mis viitavad perede haigestumisele. Kuid paljud haigused arenevad alguses varjatult ega ole selgelt märgatavad. Eriti ohtlik on selles suhtes AHM. Selle taudi korral avaldub kliiniline haigestumine tavaliselt alles 2 – 3 aastat pärast esmast nakatumist. Juba kliiniliselt haiget peret on sageli väga raske või lausa

võimatu päästa. Samas on selline haige pere väga ohtlikuks nakkusallikaks teistele mesilasperedele kõigis ümbruskonna mesilates.

*Aleksander Kilk
Arvi Raie*

Meest ja mee müümisest

Mitu head mee-aastat ja ongi probleem, kuidas oma higi ja vaevaga toodetud kaubast lahti saada.

See on vana tõde, et toota oskab igaüks aga müümisega jäädakse jänni, sest müük nõuab suuri kulutusi müügikoha rentimiseks, pakendi ja etiketi valmistamiseks, transpordi korraldamiseks, müüjate palkamiseks ja riigimaksude maksmiseks ning kõige lõpuks reklaami tegemiseks. See viimane on aga kõige kulukam ja olulisem..

Maire Valtin

Varroatoosi biotõrjest

Haudmel on lesti kuni 90 %. Ravimite ega kemikaalidega neid seal hävitada ei saa. Lest eelistab muneda lesehaudmele. Neid on sealt leitud kuni 30 korda rohkem kui töölishaudmelt. Seda asjaolu saab edukalt kasutada lestatõrjes. Et lestadest vabaneda, tuleb kaanetatud lesehaue hävitada, kasutades selleks seksioon-ehitusraame. Piiratud lesehaudme kasvatamise ja selle perioodilise eraldamisega saame lesti kõige tõhusamalt haudmelt hävitada kuni 40 %.

Pesaraami alumisse ossa ehitatakse väike vahetatav seksioon-ehitusraam kõrgusega 80 mm. Need raamid tehakse õhukestest puuliistudest, vineerist, papist ja täpselt ühesuurused, et asendamine oleks lihtne. Iga pesaraami jaoks peab valmistama kaks seksioonraami. Seksioon-ehitusraami ehitavad mesilased ise lesekärjed.

Lembit Sirge.

La dolce vita. Huvitavaid noppeid meie naabrite mesindusest

Taanis ja Rootsis on uuritud, mispärast inimesed üldse mesindusega tegelema hakkavad, ja on leitud, et see on paljude jaoks huvitav ja lõbus tegevus. Inimestele meeldib mesilasi pidada! Vähem tähtis ei ole ka see, et tänapäeva kiire elutempo juures on võimalik säilitada sidet loodusega ning sel ajal kui mesiniku looduslikud sõbrad talvituvad, saab omal suu magusaks teha ning sõbrale või sõbrannalegi mett mokale määrada.

See määrimine kulgeb igal pool erineva tempoga, näiteks Taanis, Norras, Soomes ja Rootsis väheneb mesinike arv väga kiiresti ning korraldatakse pidevalt kampaaniaid ja koolitusi uute inimeste leidmiseks. Perede arvu seisukohalt tõi see Norras ainuüksi viimase aastaga kaasa mesilasperede arvu languse 5000 võrra, kuigi oli väga hea mesindusaasta. Rootsis on viimastel aastatel mesinike liidust lahkunud üle 800 inimese aastas ning tänu aktiivsele värbamisprogrammile on igal aastal juurde leitud üle kuuesaja putukasõbra.

Ka Eesti Mesinike Liidu poolt alustatud meeturu arendamise programm ei ole ainulaadne – teisteski Põhja- ja Baltimaades on see kas juba käivitunud või kohe käivitumas. Lätlased on näiteks enda programmi raames oma mee propageerimiseks loonud uue versiooni klassikalisest lehmakommist – lehmakommid meega. Samuti jagasid nad Läti inimestele meelaseid infolehti, kus iga lehe külge oli joodetud kolm väikest topsi erinevat liiki mett. Norras taolist programmi ei ole, kuid sealsete mesinike meeturustamise organisatsioon Honningcentralen on viimasel ajal asunud mett kõvasti reklaamima ning sellel on juba ka tulemust – käesoleva aasta lõpuks loodetakse jõuda sinnamaale, kus suudetakse maha müüa sama palju mett, kui toodetakse. Turu prognoosi järgi peaks peatselt tänu efektiivsele mee reklaamile ja mee propageerimise üritustele 2008. aastal mee müük ületama mee saagi, mistõttu on väga teravaks tõusnud küsimus uute mesinike koolitamisest juba täna, kui laos on veel sadade tonnide viisi mett.

Ka Soomes on samasugune programm käimas, kuid neile juhtus kätte väga erakordne võimalus mee reklaamimiseks. Üks Soome poissmehest mesinik valiti televisiooni „elust enesest“ saatesse, kus viiele poissmehele otsiti kogu hooaja vältel jooksvas sarjas sobivaid kaasasid. Kuigi Jussi suutis paljusid vaatajaid pahandada sellega, et romantika asemel saatis omale külla tulnud neide taru põhju pesema, nentisid Soome mesinikud, et ilmselt mõjus see saade üksi meeturule paremini kui paljud muud reklaamid kokku seda suutnud olid. Igal juhul ilmus hiljuti sealse sopalehe kõige tähtsama uudisena, kuidas kaks austajannat avalikus kohas Jussi pärast üksteisele lausa kallale läksid. Ilmne näide mesinike kõrgest kvaliteedist ja defitsiidist!

Martin Rebane

kuuldu-nähtu põhjal 2.–4. veebruaril Norras toimunud Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu aastakoosolekult

Mee müügi edenduse programm edendab Eesti meeturgu mesinike abil

Programmi peamiseks eesmärgiks on tarbijate teavitamine mee kasulikkusest ja kasutamise võimalustest, uute mee tarbijate juurdevõitmine ja mee turustamise võimaluste avardamine. Selleks koostatakse ja levitatakse tarbijate hulgas infomaterjale, propageeritakse mett meepäevadel ja messidel, raadios, TV-s ja veebilehe kaudu. Lisaks õpetatakse suurkaupluste ja kaubanduskeskuste müügi juhte paremini mett tundma ja müüma ning korraldatakse meetutvustusi koolides ja lasteaedades.

Euroopa Liit ja Eesti riik toetavad mee müügi edenduse programmi rahaliselt ainult siis, kui ka mesinikud omalt poolt rahaliselt osa kulusid katavad. Sel põhjusel on EML palunud tasuta koos EML 2007.a. põhi-liikmemaksuga ka lisa-liikmemaksu 10 krooni mesilaspere kohta mee müügi edenduse programmi arendustöö toetuseks.

Suur tänu neile mesinikele, kes EML ettepanekuga kohe kaasa tulid ja meeturu edendamiseks 15. veebruariks toetussumma tasusid

Selle algatusega liitumiseks ei ole veel hilja. Kes seni veel pole jõudnud või otsustanud, ka teie panus toetab meie ühist üritust!

Kuninglikud lõhnad

Inimesed on võlunud suures putukariigis – mesilaspere valitsevast selgest hierarhisest korrast, efektiivsest tööjaotusest, sotsiaalsest organiseeritusest ja kiiresti muutuvatele ümbrosoludele reageerimise mehhanismist. Erilist osa mängivad siin mesilasemast lähtuvad lõhnaained.

Emade tähendus ei seisne juhtimises kui sureks pere areneb, kas või kuhu sülemleb. Määrav osa on töölistel, kes nende asjade üle otsustavad kliima ja saagiolude alusel. Emade eriline seisund tuleneb sellest, et ta on ainus viljakas emamesilane peres. Emade äravõtmisel perest märkavad töölistes seda juba nappi tunni möödumisel. Tavaline harmoonia vahetub kasvava rahutusega, mis viib uue emade loomiseni. Kui puudub lahtishaue ja pere on „lootusetult emata“, hakkavad paljud töomesilased oma kängunud munasarju arendama. Mõningad nendest (vääremad) hakkavad mõne nädala pärast munema viljastamata lesemune.

*Deutsches Bienen Journal 10/2006 ainetel
Kalju Korp*

Mesi ja GMO (geneetiliselt muundatud organismid) märgistus

2. detsembril 2006.a. toimus Põllumajandusministeeriumi Suures saalis info- ja õppepäev, mis korraldati Euroopa Liidu poolt finantseeritud projekti „Geneetiliselt muundatud organismide käitlemise ja järelevalve nõuete arendamine geneetiliselt modifitseeritud, traditsiooniliste ja looduslike põllumajanduskultuuride koeksisteerimiseks” raames.

Kaie Martverk

Vaatlusmesilase kontrolltaru kaalu sügis-talvine vähenemine iseloomustab mesilaspere seisundit

Aleksander Kilk

Varroatoosi testmesilaid juurde!

Kevadel kavatsime laiendada varroatoosi test- ja vaatlusmesilaste võrku. Eesmärgiks on saada parem ülevaade varroatoosi ja kaasnevate viirushaiguste nakatumise tasemest ning erinevate ravimeetodite efektiivsusest võimalikult paljudes Eesti piirkondades. Selleks tahame alates aprillist rakendada vaatlustesse uusi mesilaid.

Aleksander Kilk

Meie juubilare jaanuaris-veebruaris.

Teated ja kuulutused.

Eesti mesindust arendatakse käesoleval ajal Eesti Mesindusprogrammi

“Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riiklik programm 01.09.2004 – 31.08.2007” tegevuste kaudu

Mesindusprogrammi eesmärkideks on: mesinike ja mesindusseltside abistamine ja toetamine mesinduspäevade ja –õppuste korraldamisel ning kohaliku mesinduse edendamisel; teabelevi arendamine ja mesinike erialane parem teavitamine; mesinduse efektiivsete tehnoloogiliste lahenduste arendamine, tutvustamine ja propageerimine; toote- ja turuarenduse tegevuste suunamine ja toetamine; varroatoosi ja teiste mesilashaiguste tõhusate tõrjemeetodite ja –võtete propageerimine ning mesinike nõustamine mesilashaiguste tõrjel; mee kvaliteedi seireuuringute korraldamine ja mesinike teavitamine ning nõustamine küsimustes, kuidas mee tootmise ja käitlemise protsessis mee kvaliteeti säästa ja parandada.